

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminecă.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:

Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.

Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.

Un număr costă 20 bani.

INSERTIUNILE:

Un rând pețit sau spațiul său costă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului costă șirul de pețit 50 bani.

Prenumeratiunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Cernăuț, 11 Mart 1908.

O gazetă din loc a adus câteva zile în urmă un articol, scris de dl Aurel Onciul, care se ocupă foarte intențiv cu referințele politice și sociale dela noi din țară. Nu obiectul care a fost tratat, ci modul cum a fost acest obiect tratat, nu a lipsit ca să facă impresie, și deși nu ne putem identifica pe deplin cu cele scrise în acest articol, ne simțim siliți să ne ocupăm cu el, căci conține foarte multe adevăruri.

În prima linie se ocupă acest articol, care a fost foarte nimerit intitulat cu titlul „Orientalisch“, cu ziaristica din Bucovina. Vorbind de credulitatea publicului cetitor față de cele scrise în jurnal, autorul între altele zice că: în Bucovina chiar cei mai coști bărbați dau celor scrise în jurnale cel mai mare crezământ, de unde urmează că, bătându-se editorii și scriitorii gazetelor pe acest moment, întâlnim în gazetele din Bucovina cele mai gogonate scornituri și minciuni, pe care publicul le privește ca fapte veritabile. Adevărat; nicăiri nu se face atita abuz de credulitatea publicului cetitor ca la noi; nicăiri nu află atitea înjurături la adresa bărbaților, cari au avut cindva curajul să se pună în contradicere cu

părerile vre unui om al situației, fără ca să nu fi fost în organul acestui — la noi mai toți „oamenii situației“ au organele lor de publicitate — batjocurit în modul cel mai grobian; nicăiri nu se falsifică opinia publică în un mod mai nerușinat și obraznic, ca la noi.

Și dacă s'a ivit vre un jurnal, care nu era organul particular al unui politician, om al situației, ci un jurnal, merit să deie în mod demn expresie tinutei unui partid întreg, compus din majoritatea fruntașilor poporului, chiar dela prima apariție el a fost întimpinat cu injuriile cele mai selbatice și prețioșii colaboratori ai acestui jurnal au fost murdăriți cu sudulme, până aici la noi încă nemaipomenite.

În alte provincii și la alte popoare jurnalele sînt mijloacele cele mai potrivite pentru respindirea culturii; la noi însă prin jurnale se respindește numai mitocanismul, căci poporul, care primește aceste jurnale în mii exemplare grătuite, nu află în ele nimic, decît sudalme și ear sudalme la adresa fruntașilor, începînd dela mitropolit pînă la cel de pe urmă funcționar; ba nici cercul familiar nu este cruțat, ci cele mai secrete acte familiare sînt date în vileag. Ce roade au putut aduce

astfel de jurnale î-și poate închipui oricine. Ear cel ce nu poate să-și închipuie urmările triste cauzate de ziaristica în păturile poporului, meargă între popor, și se va încredința singur, cînd va auzi din gura acestuia, că: »cum batjocoresc cei dela gazetă, nici porcarul satului n'o nimerește mai fain«.

Nu mai puțină dreptate are autorul acestui articol, cînd vorbește de »mărginirea intelectuală« a inteligenței bucovinene. »Orizontul acestei se întinde numai pînă la hotarele provinciei; de ceea, ce se întimplă mai încolo, ea nici cea mai mică cunoștință nu are. Nu lucrurile, ci numai persoanele o interesează. Certele se învîrt numai în jurul persoanelor și viața publică se ocupă numai cu idolatria. Fără să-și poată da sama, inteligența noastră aplaudează cutării persoane, cu toate că știe, că ea-i este dușmană și urmărește fără cruțare pe cealaltă, fără să iee în considerațiune, că aceasta numai binele obșteșc îl scoposește«.

Creдем că nu putem proba adevărul acestei aserțiuni a d-lui Onciul mai potrivit, decît rugînd pre cetitori noștri, să-și îndrepte privirile asupra stărilor politice din țară. Ce rost a vut înscenarea curentului

democratic? Nemică alta, decît ridicarea unei persoane la cinste și mărire; și ce rost are astăzi acest curent? nimică alta decît închinarea poporului înaintea acestei persoane, care pretinde a fi salvatorul poporului, de facto însă nu e alta ceva, decît binefăcătorul său propriu. Ori de are poporul vre-un folos din toată zurbala înscenată, cui, ce-i pasă? E destul că unul sau doi s'au căpătuit și ca poporul să-i slăvească și să se închine lor. Și pentru acest moment se grijește în mod de tot intensiv prin jurnalele, cari stau la dispoziția acestor »mari bărbați«, căci în fiecare număr al acestora, nu înfîlnești alta, decît tîmîiere la adresa lor și prigoni a tuturor, cari îndrăznesc să facă cit de puțină opoziție. Alte afaceri nu înfîlnești prin ele. Ear dacă un alt jurnal discuta alte afaceri, autorul era imediat stigmatizat de idiot și tractat cu termeni ca analfabet, obraznic, dobitoc etc. Deci mirare nu-i, dacă despre evenimentele din afară de provincia cetitorii unei atari gazete nici idee nu au.

Asemenea e foarte nimerit cînd dl Onciul, în conex cu această idolatrie, care e numai o urmare a mărginirii intelectuale a inteligenței noastre, vorbește de fudulia și min-

FOIȚA.

Literatura de cișlegi și „Buciumul“.

(Urmare și fine).

După ospăț, care constă din carne și vin, se îndreaptă buciumătorii către atotputernicul, temîndu-se să nu se sfîrșiască aceste daruri; cu ruga, să prefacă pămîntul și pînea în carne (se vede, că pot minca și carne goală). Bine a zis dl. T. B. în literatura de cișlegi, că omul cu stomachul plin nu poate serie idei nimerite. Ideia, că să se prefacă totul în carne îi greșită pentru buciumători, deoarece atunci li se pot naște concurenți. Iscușința autorului Caro (carne) întrece marginile așteptării, cînd se roagă în șirile ultime, că D-zeu odată cu metamorfosa pămîntului să li trimată acestor ființi însuflețite vr'o cițiva stropi de ură, dar numai lor. Intr'asa un caz gata-i cu concurenții, căci omul plin de ură și mînios buciumă mai bine decît unul în duji buni. Societatea de cultură și literatură să acoarde acestei excelente reviste, pînă na prefacă D-zeu totul în sînge și carne, o subvenție, căci prefăcîndu-se odată totul în sînge și carne, atunci va trebui de

sigur să se prefacă și societatea nunită. »Buciumul va fi la putere atunci și din mila sa, aducîndu-și aminte de binefacerea proiectată, va pute da societății vr'o subvenție de ură, pe care numai cei din jurul lui vor poșede-o. Despărțindu-mă de poezia »ruga robilor« mă apropiu, dorindu-i un gust bun d-lui Caro (carne), cu smerenie de articolele d-lui Z. Voronca. În articolul »o bineventare« binecuvintează d-sa ca un patriarh bătrîn jertfa și anunță cetitorilor lacomi de literatură de frupt, că îngăduirea luptei dintre partidele existente a »copt« și »convînger« — (pare-mi-se că pe unt.)

„Celor ce nu sînt chiar răsipiți, ci numai neadunați“ (sic) li e semnalul dat prin »Bucium«, pentru masă, deci apetit glorios. În »impăcarea noastră«, articol, care discursă întrebări „de mare cumpănă“ (trageți clopotele!), fiind d-sa atît de generos ca să mai asculte și alte părerî în chestia împăcării, li pot servi cu sîntul: Spre a evita extinderea în spaț a „unui comitet preparativ de cel puțin 7 inși“ să se înlocuiască comitetul cu persoana d-lui T. B., care, după zisa-i proprie, are șapte vieți în pieptu-i de aramă. În felul acesta intrunește un singur ins în sine

comitetul dorit. Viețile cele șapte sînt de colori diferite (ca copertile »Buciumului«). Cu un astfel de comitet se pot evita și spese cu toate, că aceste șapte vieți stau în contradicere între olaltă ca și ideile din poesiile d-lui Radu Nour, care-i încorporat tot în persoana d-lui redactor. Probă sonetul de pe vremuri:

Ca'n scenă omenirea tot se'ntrece
Să facă deosebiri între olaltă,
Pe cînd o parte în veselie saltă,
Mulțimea se deprinde să se plece.

Cultura de-astăzi neîntrecut de'naltă,
O amenință cei de sus s'o sece,
Deși și-ascund amorul propriu, rece
Și pentru binefaceri se și exaltă.

Cum unul pe altul ei mereu se'nșală,
De se prefac în vorbe și cu geste,
În sufletul meu de desgust mă implă;

Mă'ntorc de-aceea la munteanul simplu
Disprețuit de'a îngînării fală,
Smerit el ține datine modeste...

Dorînd ca dl Z. Voronca să-mi urmeze sfatul în tolosul oropsitului neam în consituirea comitetului, trec la aprecierea sonetului indus.

Pe scenă se luptă omenirea între olaltă să facă deosebire (poetul face contrariul; el nu face deosebire de picioare). Mulțimea se deprinde să se plece (Antiteză!), ear o parte (din ce? Din omenire sau din mulțime) saltă în veselie.

Cei de mai sus (ear o parte) se vede că cei, ce saltă, caută să nimicească cultura neîntrecută respîndită prin »Bucium«. Concluzie: Cișlegile sînt periculoase culturi. »Cultura d'astăzi neîntrecut de naltă o amenință cei de sus s'o sece«. Cultura de tot naltă, nu adîncă — sacă. — N. B. (seca transitiv!) În șirul al șeptelea ni prepară poetul prin maiestria sa amorul propriu — rece —. Avis celor cu stomachul stricat! În șirul opt ca spicholog adînc descopere o stare sufletească nouă; a se exalta pentru ceva. Avis directorului dela spitalul din Cîmpulung! În partea a doua a sonetului prinde poetul omenirea cu oca mică. Ea face vorbe și geste — prin urmare se înșală reciproc. Așa o procedură »neestetică și nemorală«, dupăcum zice d-sa în literatura de cișlegi îl împlie de desgust mai mult decît sonetul său pe noi și sare din omenire. Desperat o ia razna la munteni. Ce să fie acele vietăți? De nu fac parte

dria, ce-o înțelegi în aceste pătri.

»Totul e îngînat. Intre stări se fac diferențele cele mai subtile. Fiecare, care are numai o stelufă mai mult decât celalalt, se simte istuia superior. Cu cît dispreț privește un cancelist la un învățător; un paroh la un cooperator; un secretar la un adiunct, sau un boerăș cu cîteve făci la altul, care are cu doue făci mai puțin, putem vedea în toate zilele. Nici că se poate aserțiune mai potrivită. Să ni placă a ne osteni numai pînă în unele palate mari, unde »idoli« naționali permit canaliei din popor să li sărute poala hainei. Pentru fiecare adorator »idolul« are alte cuvinte de avorbire, alta stringere de mîni. Unui biet țaran nici nu-i este ertat să-l să-l privească, altul, din stare mai aleasă, e primit cu înjosire ciocoiască, ear unul din păturile celor fericiți, a celor cu un »de« sau »cavaler« sau alt predicat la capul sau coada numelui, e primit cu pocloane înzecite, căci doar nu degeaba există zicala: mic cu cei mari și mare cu cei mici. Ne-a fost dat la festivitatea Ioardanului din istan să vedem o scenă de tot hazlie, cum un »idol național« se ostenea din răspuseri să meargă alături sau în apropierea unui dignitar mare din țară, un moment, care probează în destul cele susținute de dl Aurel Onciul. Iar de mai voim alte probe, să privim numai cum o parte din »inteligenta noastră« nu cruță nici timp, nici avere, numai să poată petrece cîteva clipe în societatea unui »om al situației«, neavînd în cest timp de fericiere ochi pentru alta nimică. Chiar convîngerea sa e în stare să și-o jertfiască pentru o astfel de fericiere. Sau să privim cum acești »oameni ai situației« nu se sfîesc să soliciteze invitațiuni pe la petrecerile și chefurile boierești, pecînd de semenii lor nici nu vroiesc să știe; ear pentru o bleșcuță sint în stare să și vîndă și națiune și lege ba chiar și familia.

Mai bătătoare la ochi sint aceste stări în afaceri politice, zice dl

din omenire, atunci n'am auzit de ele. Smerite cum sint (n'or fi făcînd versuri) țin ființele acele datine modeste. Nu cred, că va pute »leşina« cetînd cineva un sonet cu atîta filozofie. Autoriul e plin de »rațiune«. Ii dorim izbîndă pe calea începută. Mai bun ar fi sonetul dacă nu ne-ar lăsa cu finea lui în nedumerire. Sint curios ori de s'a scos la plecarea sa bilet tour-retour spre a se pute întoarce la oameni îndărăpt. Mă tem, că însușindu-și de la vietățile din chestie »datine modeste«, să nu uite de incuscirea cu muzele. Sfirșînd articolul meu critic deodată cu cișlegile, mi-aș spăla mîinile de singe, căci prea mult am imblat cu »Buciumul« muiat în el (copertă roșă) după cum obicînuiam a face, cînd intram în post, dar noua carieră de critic de literatură de cișlegi mă depărtează de »datina modestă«.

Inmulțîndu-se numerele din »Bucium« voi fi necesitat cu timpul să edau un volum de critici de literatură de cișlegi. Din venitul curat, la care aspiroz cu tot dreptul, voi plăti pentru calcarea postului domnilor Dlujanschi și Simiganovschi cite un salindar. Iartă-mă deci Doamne, Tu, cel ce dai și ierți atîtea celor din jurul »Buciumului«.

Onciul; aici nimică nu este sfînt; pentru întărirea existenței unui individ, fie în ori ce situație, se jertfesc sute de alte existențe și o ofenză aplicată unuia, se urmărește pînă în generațiunea a treia sau chiar a cincea. Sintem de acord cu dl Onciul și în punctul acesta. Urmărirea contrariilor politice e la noi pentru mulți »oameni ai situației«. »O afacere vitală, »Eine Lebensfrage«. Alt creden politic, decît al acestora, nu se poate admite și vai de acela, care îndrăznește să-l manifesteze; e pierdut cu întreaga sa familie în ascendenți și descendenți, ear de și-ai permis să faci poate și o critică a faptelor contrariilor tăi politici, și sufletul și-i pierdut. E ușor deci de înțeles, în ce hal se află morală la noi. În o țară, unde minciuna și elevitirea, trufia și prostia, ura și gelozia sint factorii, cari determinează faptele pe terenul politic și social, de o morală nu poate să fie vorba.

Și dacă dl Aurel a susținut-o noi nu-l vom contrazice; numai d-sa a uitat să spună, decînd domnesc aste referinți la noi; a uitat să zică cine ne-a fericit cu ele, și a uitat să zică că sint și excepțiuni foarte multe.

Noi și deputatul germîn-național dl Keschmann.

Ca răspuns la articolul de fond din numărul nostru din 23 Faur, anul curent, am primit dela dl deputat Keschman o scrisoare mai lungă, asupra căreia vom reveni în unul din numerii viitori. De astă dată luăm cu plăcere la cunoștință declarațiunea d-sale, că d-sa n'a avut intențiunea, de a atinge prin articolul publicat de d-sa în numărul 144 din 19 Faur în gazeta »Deutsche Zeitung« pe Românii din Bucovina, că acestora le-a păstrat totdeauna simpatia cele mai calde, și că un popor, care-și iubeste naționalitatea sa și care se luptă cu bărbăție pentru susținerea limbii și înaintarea culturii sale, merită recunoștința d-sale cea mai deplină. Am simțit și o mulțumire mare, înțelegînd mai departe din această scrisoare, că d-sa nu a uitat sprijinul acordat de noi cu ocazia ultimelor alegeri în parlament, și că va griji, ca alegătorii d-sale romîni să nu se plîngă, că poate nu le-ar fi părut în mod corespunzător și intereselă acestora. Și aserțiunea d-sale, că spre partidul nostru se simte atras prin relațiuni prietenești, ni-a causat multemire.

Din România.

Un nou partid.

Fără vuet, fără banchete și fără sunete de muzici, un grup de Romîni de inimă, cari nu pot vedea înălțarea acestei țări decît în o consolidare cu adevărat națională — pun bazele unui nou partid, la început mic însă, partidul național-democrat (să nu-i confundăm

cu democrații perciuinați din marele partid budgetivor: conservator-democrat, despre care va fi vorba mai la vale).

Mulți își vor fi pus întrebarea: partide ne mai trebuie nouă?, nu avem atîtea organizații de acestea de exploatare, nu știm noi ce pot face partidele? — care după ce încredințăm votul nostru deputaților, uită cu totul interesele generale ale țării, servînd numai interesele personale?; această grupare își va putea ajunge ea vreodată țelul, dacă concurență acelorlalte partide este atît de străznică?...

Dar ce ne spun șefii acestei grupări, d-nii Iorga și Cuza: »Nu facem partid budgetar și nu întemeiem cluburi, așteptăm adesiunile prietenilor noștri, nu pentru a le proclama în mascarade publice, ci pentru a ne cunoaște și a ne putea organiza noi între noi, pentru viitoarele alegeri«.

Un răspuns pe cit de sincer pe atît de mulțamitor. Partidul nu este însă consolidat sistematic, numărul aderenților ideilor propagate prin »Neamul Românesc« fiind restrîns; totuși în această revistă, într'un număr trecut, se publică o declarație de program naționalist democrat. După cum vedem, conducătorii acestui partid sint convîși de ideia, că numai avînd program, vor putea avea și partid, căci în jurul acestui program se pot grupa energiile rezlețe, care găsesc nevoia unui teren comun de acțiune.

Și energiile acestea rezlețe sint destul de numeroase: sint mii și mii de oameni, dupăcum ne spune dl Iorga, cu drepturi electorale, de care nu s'au folosit, din cauza că fac parte din o clasă oropsită dată pradă jefuirii politicianilor lingașitori și răi — și se lasă păgubit și de dreptul acesta de cetățean liber, căci dela stăpînitori nu mai poate aștepta binele.

Aceștia fac parte din clasa de mijloc: funcționari și muncitori. Aceștia au probat acum un an că adoptă ideile bune, trimițînd în parlament pe Românii de frunte, cinstiți și învățați profesor N. Iorga. S'au găsît în acest oropsit Iași, dat pradă tuturor lighioanelor străine — 1157 de cetățeni, cari cu toate amenințările guvernului, că-i vor da afară din slujbe sau le va face șicanii — au venit la vot cu pieptul deschis, votînd pe cine vroiesc. Și dl Iorga n'a avut club aici în Iași, n'a avut sume de bani pentru a momi pe alegători, ci numai propaganda tinerimei. Inceputul acesta e destul de îmbucurător.

Și era să fie trimis în Parlament și al doilea deputat naționalist, cugetătorul Cuza, dacă la balotaj nu se întebuița așa numita suveică și opirea alegătorilor (300) de la vot cu forța polițenească. Marile manifestații și întruniri publice de simpatie — la care au luat parte mii de cetățeni — pentru ideile acestea cinstite și mărețe vor rămînea mult timp întipărite în mințea celor, cari au luat parte la ele. Dar afară de funcționarii, comercianții și muncitorii de prin orașe, mai sint și țărani de pe la sate, cari au probat acum un an, că jugul care-l poartă de atîta timp — nu-l mai pot purta — vîind

îndreptățirea soartei lor. Apoi unde mai pun tinerii, dintre cari cea mai mare parte se adapă la aceste idei binefăcătoare, cari vor schimba fața Romîniei.

Acestea sint energiile rezlețe, cari au nevoia unui teren comun de acțiune — aceasta este armata, cu care se va prezenta la alegeri: o armată morală contra alteie imorale.

Să analizăm punctele mai principale ale programului acestui partid — garanția morală ce o dau acești oameni alegătorilor.

În primul punct vedem că se cere: *revizuirea oprei de împroprietărire de la 1864*. În adevăr această împroprietărire n'a fost făcută în conformitate cu textul legii, s'au făcut multe abuzuri, unii din cei ce trebuiau să ia pămînt, nici pînă azi nu l'au luat. De aceea nemulțămirea și procesele continuă și prin zilele noastre. N'au contribuit oare și acestea la revoluția din anul trecut?

Un alt punct interesant, asupra căruia trebuie să ne ațintim privirile este: *organizarea autonomă a clerului*. Organizarea actuală a bisericii noastre ortodoxe nu mai poate dura, căci cu durere o putem spune, numărul credincioșilor scade. Moralitatea servitorilor bisericii de astăzi e cu mult scăzută, față de a celor din trecut — căci aceștia de astăzi contra canoanelor noastre, doritori de arginți — sint tirîți în noianul luptelor politice. Ce frumos e să vezi un preot la întrunirea partidelor, combătînd și înjurînd pe adversari!...

Nu sint toți intrați în categoria acestora, sint și de acei, care-și cunosc dăruirile lor — dar aceștia din urmă sint numai o excepție.

Acestei biserici îi trebuiește o organizare aparte; statul n'are nevoie să se amestece în afacerile interne ale preoțimei și reciproc. Preotul avînd o menire sfîntă cu mult mai înaltă, trebuie scos de sub influența răufăcătorilor — trebuie scos de sub tutela partidelor politice. Într'un cuvînt, organizarea bisericii romînești să fie făcută după cea din Ardeal, care pe lângă rolul de moralizarea poporenilor, mai are și un rol cultural, care a dat și da rezultate atît de înălțătoare pentru neam.

(Va urma).

C. Petr.

Regulele noue pentru examenul de maturitate la școlile medii.

În ancheta școlilor medii, care a aflat loc nu demult în ministeriul de instrucție, a fost examenul de maturitate obiectul unei discuții serioase. După o disbatere temeinică a hotărît majoritatea participanților, că examenul de maturitate să rămîie și mai departe, însă într'o formă cu totul simplă. După cît am auzit, ministrul de instrucție Dr. Marchet, a edat deja, conform promisiunii făcute în anchetă, o ordine nouă de examinare la numitele școli, cari fac multă ușurință abiturienților și au valoare chiar pentru anul curent. Din examenul scrisual pică la gimnaziu tema din limba de propunere în limba latină. La școlile reale va dura tema din

limba franceză în limba de propunere trei oare în loc de două. Abiturienților dela școlile reale li va fi permis să întrebuințeze vocabulariul atât la traduceri, cât și la examenele din limbile moderne. Se vor da trei teme deosebite, din care își va putea alege candidatul după voință una, ca să facă o compoziție în limba de instrucție. Examenul gural va consta pentru candidații ordinari și privați din patru obiecte și anume la gimnaziu din latină ori greacă, din limba de instrucție, din geografie și istorie restrinsă la cunoștințele patriei (istoria și geografie monarhiei austro-ungare, constituțiunea, administrațiunea și statistica cu privire la Austria) și din matematică. Un examen din fizică, din care au fost pînă acuma numai elevii cei mai buni eliberați, pică cu desăvîrșire. Pentru aceasta s'a hotărît, că în semestrul al doilea din clasa a opta să se repețească o oară pe săptămîină fizica în clasă.

La școlile reale cuprinde examenul gural numai o limbă, geografia și istoria, restrinsă la cunoștințele patriei, ca și la gimnaziu, matematica și fizica. În sistemul limbilor n'are să fie literatura istoriei și așa-numitele reale obiectul unei examinări stricte. Din matematică se vor da numai teme de rezolvat; aici sînt excluse temele, cari cer o iscusință mare cîștigată numai prin exercitare continuă. La examinarea din fizică nu se va mai lua privire la argumentele teoretice și experimentale, ci s'a hotărît o repetiție temeinică a materialului pentru examinare. Rezultate nefavorabile ale examenului scrisual nu formează nici o pi-decă pentru a se putea supune examenului gural. Dară un candidat, care n'a făcut examenul scrisual cu succes bun din un obiect, trebuie să fie din acel obiect gural examinat. Deoarece la examinare nu se pune preț pe ceea ce-i în

care un candidat să presteze, ci pe puterea judecării, asupra întregului obiect, deaceia pică din singuratecele obiecte examenul de corectură. Reprobarea unui candidat poate fi pe un an sau jumătate de an. În caz, că pică un candidat pe un an, atunci primește notele scrise. Testimoniul de maturitate însă nu va conține note din singuratecele obiecte, ci numai declarațiunea gradului de maturitate a candidatului. Cauzele comune, cari au dat ansă la schimbarea ordinii de examinare la maturitate, vor fi abea după revizuirea puterilor didactice mai bine cunoscute. O ipoteză însemnată va fi faptul, că la împărțirea materialului de învățămînt în singuratecele clase se va lua în privire dezvoltarea spirituală și corporală a elevilor din clasele inferioare. Nu va fi bunăoară iertat, ca să se iele mai mult decît o oară pe zi un obiect greu, ca latina, în clasele inferioare, care micșorează drăgostea de muncă a școlarilor. Ceea ce atinge modul de examinare este să nu se pule mai mult preț special la maturitate pe nota, care a avut-o candidatul din obiectul, din care-i examinat, ci pe maturitatea spirituală, care dovedește ori de un candidat fi apt pentru un studiu mai aprofundat la o universitate, sau ba. Cu mare satisfacere sufletească anunțăm cetitorilor noștri aceste reforme la examenul

de maturitate, care a îngropat, așa cum era pînă acuma, multe ideale, cărora li-a stat ca stavilă în cale niște formalități proaste. Sintem siguri, că noua reformă ni va aduce mari foloase neamului nostru, uitat de Dumnezeu.

Correspondență din Iași.

O serbare romînească în Iași.

Duminică în 17 Februarie s'a dat de cătră societ. studențiască »Solidaritatea«, la Teatrul Național un festival în folosul țăranilor din Ugra (Transilvania) supuși la amenzi grele, din cauza propagandei pentru reușita alegerii de deputat a părintelui Lucaciu. Banii cîștigați la această serbare se vor trimite pentru lista de subscripție deschisă în revista »Neamul Românesc«. Lume din toate clasele sociale a venit să-și dea întîlnire la această manifestare națională, la care a luat parte peste o mie de persoane.

S'a produs corul Conservatorului de aici sub conducerea d-nei Sofia Teodoreanu, fiica compozitorului Gh. Muzicescu, care a interpretat destul de artistic unele din cele mai frumoase cîntece romînești populare.

Di Th. Burada, un bătrîn violonist, a cîntat din vioară cu o măiestrie rară frumoase doine. S'a reprezentat apoi un poem »1907« care ne înfățișează un episod dureros de pe timpul răscoalelor. La urmă a vorbit dl N. Iorga despre: »Concepțiile politice dominante în epoca contemporană«.

Timp de mai bine de un ceas conferențiarul a ținut atenția asistentilor încordată, probînd cu o logică uimitoare, că scăparea țării noastre constă în contopirea tuturor partidelor politice într'unul mare: partidul naționalist. Publicul la aplaudat foarte des — la urmă despărțindu-se fiecare a rămas cu o amintire neștersă, mulțumind inițiatorilor.

Correspondentul.

Știri locale și din țară.

Pretrecerea societății meseriașilor romîni, care a aflat loc Duminică în 8 Marte st. n. a avut un succes bun. Raport detaliat în numărul viitor.

»Clubul romîn« din Viena a ținut a V-a adunare generală Duminică în 1 Marte a. c. cu succes bun. În noul comitet au fost aleși următorii domni: Președinte: George Vitencu, bucovinean. Vicepreșed.: Nicolae Roșca, ardelen. Casar: Meltiade Nicolescu, secretarul I: Alexandru Barbu, secr. II: Trăian Mihailovici, bibliotecar: Ioan Prevaritura, controlor: George Stefani, bănățeni. Membri fără funcție: Stefan Muntean, ardelen și Stefan Teodorescu din România. În comisia de revizuire: Alexandru Lupu, general, bănățean, Dr. Lazar Popovici și Marius Sturza, ardeleni.

Din Mănăstirea Humorului. Primim știrea din Mănăstirea Humorului, că deputatul dietal Alexandru Buburuzan, care era și primar în comuna sa, a picat la alegerea nouă de primar. A fost ales Gheorghe Boca, bărbat onest și cuminte. Transmitem felicitări sincere d-lui primar Gheorghe Boca și-i dorim isbîndă în funcțiunea grea, ce-a luat-o asupra sa.

Știri din România.

La Cameră este în discuțiune legea cu privire la monopolul circiumelor. A luat cuvîntul dl profesor Iorga, care a aprobat această lege, arătînd tot odată că numai prin aplicarea ei se va putea stîrpi lenea și corupția dela sate. Spune că a venit timpul, să ne emancipăm de controlul Europei — dacă ar interveni în favoarea circiumarilor evrei alungați dela țară —, să facem aici la noi politica

noastră națională și să îndreptăm pe străinul ucigător și perversitor al neamului nostru.

Niște rău făcători au vrut să dea foc Liceului Național din Iași — vechea Academie Mihăileană, tribuna multor învățați ai neamului: Mih. Cogălniceanu, Ioan Barac, Papiu Ilarian, Al. Seulescu. Noroc că servitorii au prins de veste încît focul a fost stins imediat. Ca criminal este acuzat un elev dat de mult afară din liceu, la care s'au găsit probe suficiente.

»Casa romînească de cetire pentru popor« din Iași, este frecventată des de un numeros public, compus în cea mai mare parte din funcționari, comercianți, muncitori, studenți, elevi. În fiecare Sîmbătă seara se țin sezători cu conferințe instructive, citiri din bucăți alese ale scriitorilor noștri, cîntece din gură și din instrumente. Printre harnicii conferențieri avem pe preotul Popescu — model în eparhia sa — apoi d-nii A. C. Cuza, Dr. Leon, A. D. Holban, Th. Burada, Al. C. Cusin etc. Tot aici se pot citi operele de seamă ale scriitorilor noștri și reviste și ziare atît din străinătate cît și din țările locuite de Romîni — toate trimise de dl Iorga.

Bibliografie.

A apărut:

În editura institutului de arte grafice și editură »Minerva« din București: A. Vlăduț »Clupe de liniște«, nuvele, un volum de 280 pagini, 8°, prețul 1 fr. 50 bani cu următorul cuprins: 1. Predare, 2. Frați de cruce, 3. Moș Marin, 4. Inconsolabili, 5. Trei bani, 6. De la țară, 7. Moș Peiu, 8. În străini, 9. Socoteala, 10. O viață, 11. La arie, 12. În stradă, 13. Luna de miere, 14. Schițe, 15. Maria, 16. De la sezătoare, 17. Robia durerii, 18. Mogildea, 19. Un crăciun, 20. Coriolan, 21. O amintire, 22. Tristei necunoscute, 23. La bătrînețe, 24. O datorie, 25. În ajunul crăciunului, 26. »Ian«, 27. Doctorul Rareș, 28. După Eminescu.

Acest volum tipărit pe hîrtie de o calitate excelentă, poate să facă colecțiunii de cărți bune, pe care institutul Minerva grijește a-și acvira numai cînte.

Cine a trăit numai cît de puțin timp în mijlocul Romînilor, trebuie să fi auzit de numele lui A. Vlăduț, ca unul din cei mai buni scriitori ai neamului românesc, ear cel ce n'a auzit încă de el, să binevoiască a lua la mînă acest op, și se va încredința că Vlăduț e unul din primii noștri scriitori. Limba cursivă și curată, lipsită de orice neologisme, caracterele descrise cu o precizie de măiestru, situațiile cari se desvoltă într'un mod pe cît de logic, pe atît de natural, stilistica îngrijită cu o scrupulozitate deosebită, eată momentele, cari excelează acest op și te fac să nu leși cartea din mîni, pînă n'ai isprăvit cetitul. Ni facem numai o datorie, dacă recomandăm publicului nostru cetitor această excelentă carte, model de stilistică și de figuri luate din viața noastră, cu căldura cea mai mare.

Invitare

la adunarea generală ordinară a însoțirii de păstrare și credit pentru Pojorita, i. r. c. g. n., care va afla loc Duminică în 29 Marte 1908 la 3 oare după amiază în localul școalei populare din loc.

Ordinea zilei:

1. Raportul directorului despre starea însoțirii și despre activitatea direcțiunii.
2. Propunerea consiliului de controlă relativ la raportul gestiunii, la încheierea conturilor și bilanțul pentru anul 1907, la absolutoriul direcțiunii și al consiliului de controlă, la dispăgubirea visternicului și la întrebuințarea profitului.

3. Completarea direcțiunii și a consiliului de control.

4. Alegerea visternicului.

5. Eventuale.

Incheierea conturilor precum și raportul asupra acestora, compus de consiliul de controlă, dimpreună cu propunerile, stau la directorul subsemnat la dispozițiunea membrilor spre a lua privire în ele.

E. Constantinovici,
director.

Știre ultimă.

Știri triste ne sosesc din România. Duminică s'au resculat cîteva sate din jud. Dorohoi. Au fost chemate în ajutor 2 regimente de roșiori din Birlad, cari au și sosit în Iași Duminică în 2 Faur. Situația e gravă. E posibil să se repete, dacă nu în totul, cel puțin în parte, cele petrecute anul trecut.

Aceste agitații se produc între țărani și proprietari, tot din cauza exploatării nemiloase a muncii țăranului, de cătră proprietar sau arendaș, de ordinar evreu, după cum stă cazul mai jos: În privința muncii cîmpului există de mult neînțelegeri, pe cînd proprietarul nu vrea să primiască datoriile ce le au țăranii cătră el, în bani, ci numai muncă sau produse, se ivesc neînțelegeri. Dar țăranii neavînd ce face, trebuie să primească locuri de muncit pentru a-și putea plăti datoriile. Astfel la moșia Vișani din județul R.-Sărat arendată unuia din Fischeriști, acum timpul fiind favorabil, ei cereau aceste locuri dela administrator. Administratorul refuzînd momentan, țăranii fiind îndărjiți și apoi imblind în cete și întîlnindu-l pe acesta il luară la bătae. A trebuit să intervie jandarmii rurali cari cu mare greutate au putut liniști spiritele, scăpînd astfel dela o moarte sigură pe administrator.

Agitații de felul acesta s'au mai întîmplat la moșiile Știubeni, Zvoriștea (jud. Dorohoi), arendate lui Froim Fischer, apoi la Trușcani (jud. Botoșani) și Sârbi (jud. Dorohoi) proprietăți de ale Casei Sf. Spiridon din Iași.

Pregătiri serioase se iau mai denainte: sau trimes un regiment de roșiori la Trușești (Botoșani), și unul la Dorohoi. Asemenea și regimentul 7 de călărași din Iași e gata de plecare pentru județul Vlașca (Muntenia). Efectivul trupelor va fi de război. Mulți ofițeri de rezervă au fost înștiințați să fie gata de concentrare la orice eventualități, acestea nefiind excluse.

Prețul cerealelor

pentru 50 chilograme la bursa din Cernăuț în 12 Februarie 1908.

	dela		pînă	
	cor.	b.	cor.	b.
Griu de calitate primă	12	80	13	—
Secară » »	11	50	12	80
Ovăș » »	6	90	7	10
Păpușoi » »	7	10	7	30
Orz țărănesc	7	50	8	—
Fasole albe lungi	8	—	8	25
Mazere	8	50	9	—

Referinți favorabile de câștig pentru familii de lucrători de cîmp în Germania.

„Biroul german pentru lucrători de cîmp“ în Berlin caută pentru întreaga împărăție germană familii germane de lucrători de ori și ce exploatare pe moșii cavalești și domenii. Familiile se pot obliga la lucru și pe mai mulți ani și referințele de simbrie respective de câștig sunt foarte bune. Fiecare familie capătă locuință gratuită, care constă din o odaie, o cămară, o bucătărie și grajduri, precum și o încăpere comodă pentru încălzire. Pentru aceasta capătă ca darușag dela conducerea moșiei trei paturi cu șese lăcerc, un dulap, o bancă, două scaune, două mese și acareturi de spălat, mîncat și copt pentru patru persoane. Numai pentru lucruri eventuale de mină are să grijască familia singură. Pentru un lucru de douăsprezece oare pe zi se plătește pentru un an în bani gata următoarele: Unui bărbat 120 mărci, în rate lunare cite 10 mărci pe lună (douăsprezece coroane) și la finea anului un premiu de 24 coroane. Mai departe un centnar de grîu, 12 centnare de săcară, 4 centnare de orz, 2 centnare de mazere, 2 centnare de ovăs, 80 centnare de barabule și încălzire en totul gratuită. Pe lingă aceasta circa 8 prăjini de pămînt, un strat arat pentru curechiu și o bucată de grădină lingă casă. Trăsurile necesare pentru gospodărie se capătă dela conducerea moșiei. O femeie capătă ca simbrie zilnică iarna 50, vara 60 și pe timpul recoltei (șese săptămâni) 75 bani. Pe lingă aceste mai capată o femeie o coroană 80 bani

pentru mulsul vacilor. De se întimplă, că un bărbat se întrebuințează mai mult timp ca servitor de cai sau la îngrășat vite atunci capătă el un honorar deosebit de 36 coroane bani gata și 5 centnari de săcară. Mai departe îi este permis unei familii să ție o vacă gratuit. În caz, că nu se întimplă aceasta, atunci capătă dela conducerea moșiei două capre bune de lapte și două litre și jumătate de lapte zilnic. Fiecare familie capătă afară de aceste gratuit doi mascuri cite de 10 săptămîni spre creștere, cari abia după 8 luni se pot tăia sau vinde. Creșterea de gobăi e tot gratuită. Dacă sunt într'o familie băieți de 15 ani atunci aceștia pot fi întrebuințați ca băieți de curte. Întăul băiat de curte capătă afară de simbria obicinuită de 50, 60 și 75 de bani 10 centnare de săcară și 15 de barabule precum și o remunerație de 15 mărci. Al doilea sau alți băieți de curte capătă pe lingă plata zilnică de 60 bani (iarna), 70 bani (vara) și 85 bani (pe timpul recoltei), 14 centnari săcară, 20 de barabule și 15 mărci premiu. Familii germane, cari nu pot exista din cauze feliurite în patria lor ar face bine să plece la Germania la lucru. În vre-o cițiva ani pot să-și câștige sume frumoase de bani și întorcindu-se acasă vor putea restaura cu succes gospodăria părăsită. Pentru țaran este în Germania totdeauna mai bine decît în America și România. Anunțuri dela familii țărănești germane, cari reflectează la un lucru de agricultură în Germania le primește și le dă deslușiri

mijlocitorul general pentru Bucovina și Galiția ostică:

Hermann B. Langberg, Cernăuți, strada principală Nr. 37

mijlocitor de lucrători concesionat de înaltul i. r. guvern.

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuți

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudim; Anton Capek, Viena; de pălării I. Heinic Ita, Viena; Iosif Pichler și fi, Graz; pentru argentării de Alpakka și China: W. Bachmann & Co., Viena.

Prețuri moderate pentru blăni și mărfuri de iarnă de tot felul. Cușme de blană pentru domni, persiane, sealschin, nutria, cușme de stofă pentru domni, cușme de lină pentru dame la patinat. Albături veritabile pentru vinători. Chenille de Echarp și postavuri, cușme de lină, colțuni, mușchete, încălzitori pentru pîntece, genunchi, puls și pulpe la picioare, gemandane pentru călătorie, necessaire pentru călătorie și cusut. Albumuri și casete, mărfuri de piele, Tașcuțe portative pentru dame, oglinzi portative și pentru toaletă, utenzilii de scris, fumat și garnituri. Bețe de primblare cu sau fără argint, bumbi pentru manșeșete și gulere.

Modele cele mai solide mai frumoase și mai noue de papuci pentru dame, domni și copii. Galoși și șușoni, cele mai bune fabricate.

Pentru dame: papuci eleganți pentru bal, vînturari feleurii, batist și matasă, colțuni de matasă și crep, sădea și ajour, mănuși de piele, hoas din pene de struț și marabout, cele mai moderne mătăsuri, echarps, colanele cele mai noue, obiecte pentru împodobirea părului.

Pentru domni: Papuci jumătăți de feliul cel mai elegant, jobenuri și clacuri după fasonul cel mai nou, colțuni, crep colorii de modă, mănuși după fabricatele cele mai fine, Cameși batist, pique, gulere, manșete, cravăți, batiste de matasă și stoă.

Cele mai fine parfumuri franzești și englezești. Perii de cap, straie și dinți.

Palarii de mătăsă. — Cele mai frumoase cravate englezești și vieneze.

Puști de vinătorie' Tășci, gamașe, minecare, scaune purtărețe, munițiuni etc. etc.

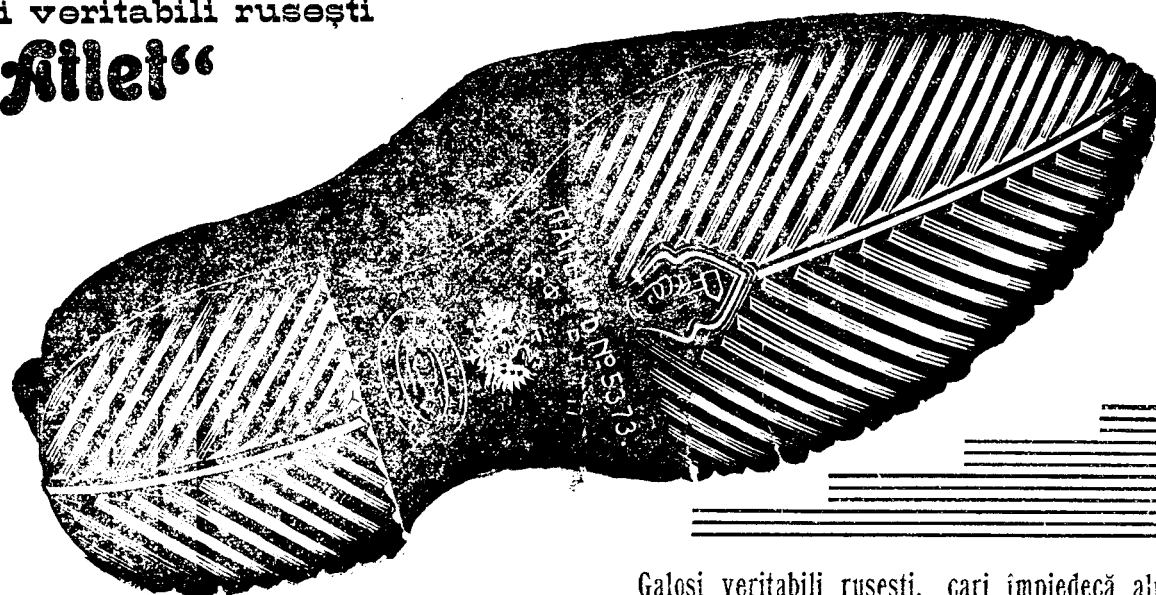
Săniuțe, sistem rodel; la aceste cepițe, gamașe și mănuși.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet“

Garantie deplină pentru
calitate și durabilitate.

Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.

Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet“

Se pot afla la firmele:

B. Baltinester.

Gottesmann & Nadel.

Redacția și administrația
ziarului

„Apărarea
Natională”

Cernăuți
strada Stefaniei No. 13.

„MINERVA”

stabiliment de arte grafice
și institut de editură

BUCUREȘTI

Bulevardul Academiei 3

Strada Edgar - Quinet 4

cea mai bogată
editură în scrieri
naționale